

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 234/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. S..., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. J. K., K., vo veci namietaného porušenia jeho:

- základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009 súvisiacim s vybavovaním jeho podania zo 4. januára 2011 v spojení s podaním z 12. januára 2011, ako aj podaním z 31. januára 2011,

- základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009,

- základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009 súvisiacim s vybavovaním jeho podania zo 4. januára 2011 v spojení s podaním z 12. januára 2011, ako aj podaním z 31. januára 2011 a v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. apríla 2011 podaná sťažnosť J. S. (ďalej len „sťažovateľ“) doplnená podaním z 2. júna 2011, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“) súvisiacim s vybavovaním jeho podania zo 4. januára 2011 v spojení s podaním z 12. januára 2011, ako aj podaním z 31. januára 2011, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ako aj svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní súvisiacim s vybavovaním jeho podania zo 4. januára 2011 v spojení s podaním z 12. januára 2011, ako aj podaním z 31. januára 2011 a v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol, „že v... *trestnej veci vedenej proti mojej osobe na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 4 T 75/2009 som na verejnom zasadnutí konanom o obžalobe, prostredníctvom obhajcu vzniesol dotaz, či je zachované právo na zákonného sudcu. Dostal som kladnú odpoveď od predsedu senátu.*

Dodatočne som však z viacerých prameňov získal informácie, a v poslednej dobe som si tieto informácie overil nahliadnutím do súdneho spisu, že dňa 27. 8. 2009 o 8.31 hod. pod č. 4 T 75/09 vec bola náhodným výberom pridelená sudcovi JUDr. B. Ten v ten istý deň požiadal o výnimku podľa § 16 tr. por. v nadväznosti na § 51 ods. 4 písm. c/ zák. č. 757/04 Z. z. o súdoch a časť II bod 6, čl. 4 rozvrhu práce na rok 2009 pre Okresný súd Košice I z dôvodu vysokého nápadu pridelených spisov. Vec bola pridelená administratívnym rozhodnutím senátu sudcu JUDr. P.

Tvrdená okolnosť o v tom čase, vysokej zaťažnosti sudcu JUDr. B., na ktorej je založená zmena v osobe zákonného sudcu, teda aj senátu neobstojí lebo je nepravdivá

a účelová. Podľa rozvrhu práce na rok 2009 pre Okresný súd Košice I zaťaženosť JUDr. B. v porovnaní s JUDr. P. bola rovnaká, resp. skôr nižšia.

Pri zmene osoby zákonného sudcu nebol urobený náhodný výber iného zákonného sudcu, ale k zmene došlo administratívnym rozhodnutím súdu. Preto som hneď na prvom možnom hlavnom pojednávaní konanom dňa 16. decembra 2010 vzniesol námietku pre odňatie práva na zákonného sudcu...

O námietke pre odňatie práva na zákonného sudcu, teda aj senátu, rozhodol námietkou napadnutý senát až na konci uvedeného hlavného pojednávania tak, že vznesenú námietku postúpi Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie. Zároveň hlavné pojednávanie odročil na deň 17. 2. 2011 o 8.30 hod. Okresný súd tak prejudikoval rozhodnutie krajského súdu, ktorému určil aj termín, do uplynutia ktorého má tento súd o námietke zamietnuť. Tento postup okresného súdu je ďalšou skutočnosťou vyvolávajúcou odôvodnené podozrenie, že v konaní dochádza k porušovaniu ústavného práva obžalovaného na spravodlivý proces.“

Keďže sťažovateľovej námietke porušenia jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi, ktorá bola okresným súdom kvalifikovaná ako námietka zaujatosti predsedu senátu, nebolo vyhovené, podal sťažovateľ 20. decembra 2010 okresnému súdu „sťažnosť... pre odňatie práva na zákonného sudcu v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod spisovou značkou 4 T 75/2009“, ktorá bola prípisom predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 120/10 zo 7. januára 2011 s poukazom na § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) vyhodnotená ako nedôvodná.

Ešte predtým Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 4 Tos 97/2010 z 29. decembra 2010 zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu okresného súdu o nevyklúčení predsedu senátu z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol, že písomným podaním zo 4. januára adresovaným okresnému súdu „vlastnou rukou napísal dovolanie“, v ktorom uviedol, že

trvá „na porušení práva na zákonného sudcu a zaujatosti senátu. Dovolanie som doplnil podaním z 12. 1. 2011. Okresný súd dovolanie nepostúpil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ale sám zamietol ako nie dôvodne pod sp. zn. Spr. 120/10 z 7. 1. 2011, tým mi odňal právo na prístup k spravodlivosti. Na doplňujúce podanie z 12. 1. 2011 som doposiaľ nedostal žiadnu odpoveď.“.

Dňa 31. januára 2011 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa označené ako „*Sťažnosť obžalovaného J. S. pre nečinnosť súdu podľa § 55 Trestného poriadku*“, ani táto však podľa jeho názoru „*nebola vybavená zákonným spôsobom a nebola postúpená nadriadenému súdu. Vybavená bola založením do súdneho spisu*“.

Po preštudovaní spisu podal sťažovateľ 3. marca 2011 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy, v ktorej poukázal na nečinnosť okresného súdu okrem iného aj v súvislosti s predložením jeho dovolania podaného proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Tos 81/10 z 10. novembra 2010 (ktorým bolo rozhodované o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, ktoré však nie je predmetom tejto sťažnosti) a tiež s vybavením jeho sťažnosti na prietahy z 31. januára 2011. Taktiež uviedol, že jeho sťažnosť z 12. januára 2011 v spojení so sťažnosťou zo 4. januára 2011 „*treba posudzovať ako dovolanie*“ podané proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Tos 97/10 z 29. decembra 2010, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o nevyklúčení predsedu senátu z vykonávania úkonov trestného konania v jeho trestnej veci. Na predmetnú sťažnosť reagoval okresný súd prípisom sp. zn. Spr. 36/11 z 23. marca 2011, v ktorom okrem iného vo vzťahu k podaniu sťažovateľa z 12. januára 2011 uviedol: „*... pokiaľ ste sťažnosťou... namietali porušenie práva na zákonného sudcu a námietky zaujatosti, o tomto už rozhodol Krajský súd v Košiciach a toto uznesenie Vám bolo riadne doručené...*“

Sťažovateľ zastáva názor, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 1 ústavy bolo porušené tým, že v jeho trestnej veci došlo bez zákonného dôvodu k jej prideleniu inému sudcovi, než ktorému bola pôvodne pridelená v súlade s rozvrhom práce, a to uplatnením výnimky podľa § 16 Trestného poriadku v spojení s § 51 ods. 4 písm. c) zákona č. 757/2004

Z. z. a časti II bodu 6 čl. 4 rozvrhu práce okresného súdu na rok 2009, z dôvodu vysokého nápadu pridelených spisov zákonnému sudcovi, na základe administratívneho rozhodnutia predsedu okresného súdu.

Sťažovateľ v nadväznosti na uvedené poukazuje na § 3 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z., podľa ktorého zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce. Zároveň sa odvoláva na § 51 zákona č. 757/2004 Z. z., ktorý obsahuje upresnenie spôsobu pridelenia vecí v tom zmysle, že k nemu musí dôjsť náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že v jeho prípade *„zmena sudcu predstavuje vadu konania spočívajúcu v okolnosti, že v mojej veci koná a rozhoduje sudca, resp. senát, ktorý nie je zákonným sudcom v zmysle... čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, zákona č. 757/2004... a dláždi cestu k podávaniu sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd aj na orgány Európskej únie“*.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy došlo podľa sťažovateľa tým, že mu *„bola odňatá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, tým, že okresný súd odmietol konať o mojich podnetoch, sťažnosť podľa § 55 tr. por. vybavil založením do súdneho spisu a odmietol dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, čím prekročil aj rozsah svojej právomoci“*. Toto ignorovanie jeho podaní okresným súdom považuje sťažovateľ zároveň aj za porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ predložil 2. júna 2011 ústavnému súdu doplnenie podania, v ktorom sa zamerá na ozrejmienie okolností uloženia pokuty okresným súdom obhajcovi za jeho neúčast' na pojednávaní uskutočnenom 25. mája 2011, hoci tomuto obhajcovi už predtým vypovedal splnomocnenie.

Sťažovateľ na základe uvedeného tvrdí, že postupom okresného súdu boli porušené jeho v sťažnosti označené základné práva, a domáha sa, aby ústavný súd vo veci samej takto rozhodol:

„1) Základné právo J. S. na súdnu ochranu upravené v článku 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod spisovou značkou 4 T 75/2009 porušené bolo.

2) Základné právo J. S. nebyť odňatý zákonnému sudcovi upravené v článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod spisovou značkou 4 T 75/2009 porušené bolo.

3) Základné právo J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod spisovou značkou 4 T 75/2009 a 18 C 462/2009 porušené bolo.

4) Okresnému súdu Košice I zakazuje pokračovať v porušovaní základného práva.

5) J. S. priznáva finančné zadostučinenie 600 €, ktoré je okresný súd povinný vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6) J. S. priznáva trovy konania 254,88 € ktoré je súd povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.”

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2006, ako aj základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2006 a v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Podľa svojej stabilizovanej judikatúry považuje ústavný súd tvrdenia o porušení inými subjektmi, ktoré sťažovatelia uvádzajú v texte sťažnosti mimo petitu, iba za súčasť ich argumentácie (m. m. III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07). Z tohto dôvodu ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa – zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom – len v rozsahu namietaného porušenia v sťažnosti označených práv postupom okresného súdu.

Ústavný súd už opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného náprava procesných pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu spočívajúcim v tom, že jeho trestná vec ktorá bola pôvodne pridelená do senátu 4T do súdneho oddelenia JUDr. B., bola na základe jeho (sudcovho) oznámenia o zaťažnosti v jeho senáte v zmysle § 51 ods. 4 písm. c) zákona č. 757/2004 Z. z., ako aj na základe rozvrhu práce okresného súdu na rok 2009, jeho časti II bodu 6 článku 4 opatrením predsedu okresného súdu pridelená inému sudcovi.

V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho z nej vyplýva, že za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce (II. ÚS 47/99, III. ÚS 202/02) a tiež sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 31 Trestného poriadku alebo pre ďalšie dôvody.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokúvanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Ak nastanú okolnosti odôvodňujúce presun už pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02 a II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02).

Základné právo osoby nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi nemožno interpretovať až tak extenzívne, aby sa spájalo s osobou jediného sudcu. Účelom základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je zabezpečiť fyzickým osobám a právnickým osobám, aby ochranu ich právam poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci,

ktorá má právomoc o veci konať, a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný (II. ÚS 134/07), za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96, III. ÚS 90/02).

V zmysle § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 757/2004 Z. z. zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokováanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a rozvrhom práce.

Podľa § 50 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Podľa § 51 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

Podľa § 51 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade

a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená,

b) zmeny v obsadení súdu sudcami,

c) výraznej nerovnomernosti zaťaženia sudcov a

d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ už namietal porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to formou vznosenia námietky zaujatosti predsedu senátu okresného súdu, t. č. prejednávajúcemu a rozhodujúcemu jeho trestnú vec. Uznesením okresného súdu zo 16. decembra 2010 bolo rozhodnuté, že tento sudca nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa. Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 97/2010 z 29. decembra 2010 zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu okresného súdu o nevyhlúčení predsedu senátu a ozrejmil sťažovateľovi, prečo nepovažoval jeho námietku o nepridelení veci zákonným spôsobom za dôvodnú. V uznesení krajský súd uviedol:

„Ako vyplýva zo spisového materiálu sudca JUDr. L. B., ktorému vec bola pridelená ako prvému, dňa 27. 8. 2009 požiadal predsedu súdu o vydanie opatrenia na pridelenie veci do iného súdneho oddelenia z dôvodu zaťaženia v zmysle § 51 ods. 4 písm. c) zák. č. 757/2004, ako aj na základe rozvrhu práce na rok 2009 pre Okresný súd Košice I v časti II., bod 6, článok 4.

V zmysle tohto ustanovenia (§ 51 ods. 4 z. č. 757/04 Z. z.) náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade

- a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená,*
- b) zmeny v obsadení súdu sudcami,*
- c) výraznej nerovnomernosti zaťaženia sudcov a*
- d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.*

V ten istý deň predseda súdu nariadil prideliť výnimku z rozvrhu práce a vec prideliť na základe elektronického výberu do iného senátu. K takémuto postupu došlo, o čom svedčí listinný dôkaz na čl. 2083, ktorým elektronickým výberom vec bola pridelená do senátu 4 T – JUDr. J. P.“

Predmetné uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 18. januára 2011, avšak sťažovateľ toto uznesenie ani postup krajského súdu sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podanou ústavnému súdu 14. apríla 2011 nenapadol.

Ústavný súd upriamuje pozornosť aj na vyjadrenie predsedu okresného súdu k sťažovateľovej sťažnosti vo vzťahu k námietke porušenia jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v odpovedi na sťažnosť sťažovateľa sp. zn. Spr 120/2010 zo 7. januára 2011, v ktorej uviedol:

„Trestná vec proti obžalovanému J. S. napadla na tunajší súd dňa 27. 8. 2009, pričom táto vec bola pridelená. JUDr. L. B. ako zákonnému sudcovi do súdneho oddelenia 4 T. Zákonný sudca JUDr. B. prípisom z toho istého dňa upozornil predsedu súdu na výraznú nerovnomernosť zaťaženia sudcov v prvostupňovej trestnej agende podľa § 16 Tr. por. a súčasne navrhol, aby predseda súdu predmetnú vec prideliť do iného súdneho oddelenia v súlade s ust. § 51 ods. 4 písm. c) zákona č. 757/2004 Z. z. a v súlade s Rozvrhom práce Okresného súdu Košice i platného pre rok 2009, časť II bod 6, článok 4.

Predseda súdu opatrením z toho istého dňa nariadil pridelenie tohto spisu náhodným výberom s poukazom na vyššie uvedené zákonné ust., ako aj citované ust. Rozvrhu práce Okresného súdu Košice I na rok 2009 do súdneho oddelenia 6 T, resp. 7 T.

Následne elektronická podateľňa tunajšieho súdu predmetnú vec náhodným výberom prideliť do súdneho oddelenia JUDr. J. P. ako zákonného sudcu.

Ako vyplýva aj z časti II., článku 4 Rozvrhu práce Okresného súdu Košice I na rok 2009 je v právomoci predsedu súdu v prípade zistenia výrazného rozdielu v pracovnom zaťažení sudcov vykonať opatrenia na odstránenie tohoto stavu. V tejto súvislosti poukazujem na tú časť vtedy platného rozvrhu práce, že veci podľa § 16 ods. 1 Tr. por. sa posudzujú samostatne. V zmysle vyššie uvedeného teda vyplýva, že pri zisťovaní nerovnomerného zaťaženia sudcov nemožno vychádzať len z celkových počtov nevybavených spisov v konkrétnom súdnom oddelení, ale je potrebné skúmať aj to, aká je skladba a počet vecí, ktoré v súdnom oddelení má konkrétny zákonný sudca podľa § 16 ods. 1 Tr. poriadku. V prípadoch podľa § 16 ods. 1 Tr. por. sa tieto okolnosti posudzujú samostatne.

Keďže z registrových pomôcok súdu bolo zistené, že v súdnom oddelení JUDr. B. v tom čase sa nachádzal vyšší počet vecí tzv. prvostupňovej agendy (§ 16 ods. 1 Tr. por.) rozhodol som preto o pridelení konkrétnej tejto veci do iného senátu, súčasne však so zachovaním zásady náhodného výberu a teda v danom prípade nebola porušená ústavná zásada odňatia práva na zákonného sudcu v tomto trestnom konaní, nakoľko som postupoval v súlade s vyššie ust. zákona č. 757/2004 Z. z., ako aj v súlade s vtedy platným rozvrhom práce tunajšieho súdu.

Súčasne v tejto súvislosti poukazujem aj na obsah odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Tos/97/2010-2320 zo dňa 29. 12. 2010, v ktorom Krajský súd v Košiciach konštatuje, že postup predsedu súdu pri pridelení veci do súdneho oddelenia JUDr. J. P. bol správny v súlade so zákonom.“

Ústavný súd ďalej uvádza, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

V čl. 127 ods. 1 ústavy má svoj právny základ zásada subsidiarity sťažnosti, z ktorej vyplýva aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti všeobecných súdov, čo znamená, že sťažnosť podľa označeného článku ústavy nie je bežným prostriedkom na ochranu základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ale prichádza do úvahy až v prípade, keď nápravu pred postupom alebo rozhodnutím týchto súdov už nemožno dosiahnuť štandardným postupom. Ústavný súd stabilne judikuje, že ochrana ústavnosti nie je a z povahy veci ani nemôže byť v demokratickom právnom štáte iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. IV. ÚS 133/09, I. ÚS 341/09). Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje ultima ratio, teda je nástrojom ochrany

základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09).

V spojitosti s tým je potrebné pripomenúť, že ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Právomoc ústavného súdu preto zásadne smeruje voči právoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej moci a právomoc preskúmať aj ich „iný zásah“, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, je len nevyhnutnou výnimkou, u ktorej však podmienka nemožnosti nápravy namietanej protiústavnosti iným spôsobom musí zostať zachovaná. Tak to nie je v prípade, ak námietka smerujúca proti „inému zásahu“ orgánu verejnej moci môže byť efektívne uplatnená v rámci ďalšieho konania (napr. pri uplatňovaní procesných prostriedkov proti meritórnym rozhodnutiam).

Vzhľadom na subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd vyplývajúce (aj a nielen) z čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je oprávnený preskúmať právoplatné rozhodnutia, opatrenia alebo iné zásahy orgánov verejnej moci, ak nápravu vo veci môže vykonať iný orgán verejnej moci na základe opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

V namietanom konaní, ktoré je v súčasnosti stále vedené na súde prvého stupňa, a sťažovateľ má vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu možnosť svoje procesné práva vrátane námietky, že bol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, čo predstavuje závažné procesné pochybenie, v plnej miere uplatniť v odvolacom konaní.

V tomto štádiu konania nemôže ústavný súd vstupovať do jurisdikcie všeobecných súdov a vyjadrovať sa k výkladu zákonov alebo podzákonných noriem (k súladu rozvrhu práce okresného súdu na rok 2009 so zákonom č. 757/2004 Z. z.), pretože tak musí pred ním najskôr v namietanom konaní urobiť všeobecný súd, a až v prípade, že by jeho výkladom

bolo podľa názoru sťažovateľa porušené jeho základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi ustanovené v čl. 48 ods. 1 ústavy, mohol by sa vecou zaoberať ústavný súd, ale len na základe nového návrhu (sťažnosti) podaného sťažovateľom. Vzhľadom na to je v predmetnej veci sťažnosť podaná ústavnému súdu predčasne.

Napokon ústavný súd uvádza, že realizácia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [ďalej len „dohovor“ (vrátane základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods.1 ústavy)] je zabezpečená aj v rámci dovolacieho konania [§ 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku].

Práve preto jednotlivé dôvody prípustnosti dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa musia vykladať tak, aby ich prostredníctvom bola poskytnutá plná ochrana uvedeným článkom ústavy a dohovoru. Z toho vyplýva, že za „súd, ktorý rozhodol v nezákonnom zložení“, treba považovať aj taký súd, ak nekoná zákonný sudca, resp. zákonní sudcovia. Reštriktívny výklad, ktorý neposkytuje ochranu základnému právu na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v dovolacom konaní, nie je ústavne akceptovateľný (pozri m. m. II. ÚS 136/08).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009 v súvislosti s jeho podaním zo 4. januára 2011 v spojení s podaním z 12. januára 2011, ako aj s podaním z 31. januára 2011

2.1 K podaniu sťažovateľa zo 4. januára 2011 v spojení s podaním z 12. januára 2011

Sťažovateľ považuje postup okresného súdu spočívajúci v tom, že jeho podanie zo 4. januára 2011 v spojení s podaním z 12. januára 2011, ktoré v sťažnosti podanej predsedovi okresného súdu 3. marca 2011 označil ako podania, ktoré „*treba posudzovať ako dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. 12. 2010, sp. zn. 4 Tos 97/10-2320, v ktorej tvrdí, že trvá na námietke porušení práva zákonného sudcu a na námietke zaujatosti senátu*“, nepredložil dovolaciemu súdu, čím mu podľa jeho názoru bola odňatá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, za porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd sa oboznámil s podaním sťažovateľa zo 4. januára 2011, ako aj podaním z 12. januára 2011.

V prvom podaní (zo 4. januára 2011) sťažovateľ konštatuje, že mu bolo doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 Tos 97/10 z 29. decembra 2010, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu zo 16. decembra 2010 o nevyhlúčení predsedu senátu z vykonávania úkonov trestného konania v jeho trestnej veci. Sťažovateľ ďalej uviedol, že trvá na námietkach o porušení svojich práv okrem iného aj tým, že bol odňatý zákonnému sudcovi, a preto požiadal svojho obhajcu, aby podal „*sťažnosť voči tomuto uzneseniu*“. Toto písomné podanie sťažovateľa jeho obhajca obratom predložil okresnému súdu a navrhol „*pripojiť ho do súdneho spisu, ako doplnenie odôvodnenia... sťažnosti*“ podanej proti uzneseniu okresného súdu zo 16. decembra 2010, ktorým bolo rozhodnuté o nevyhlúčení predsedu senátu z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa. Keďže trestný spis sťažovateľa spolu s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 4 Tos 97/10 z 29. decembra 2010 bol už 31. decembra 2010 vrátený okresnému súdu, predseda senátu opätovne predložil spis krajskému súdu spolu s podaním sťažovateľa zo 4. januára 2011. Tento spis však bol okresnému súdu vrátený 14. januára 2011 bez rozhodnutia s poznámkou, že o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 4 T 75/2009 zo 16. decembra 2010 už bolo rozhodnuté 29. decembra 2010.

Druhé podanie sťažovateľa (z 12. januára 2011) opätovne obsahovalo námietky sťažovateľa proti konajúcemu sudcovi, ktorého sťažovateľ nepovažoval za zákonného sudcu, a žiadal v ňom, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) *„prešetril okolnosti uvádzané v... námietkach a svojim rozhodnutím zabezpečil právo na zákonného sudcu a spravodlivý proces“*. Ďalej uviedol, že na hlavnom pojednávaní uskutočnenom 16. decembra 2010 vyslovil námietku zaujatosti senátu a napriek tomu pojednávanie pokračovalo. Na základe toho vyslovil podozrenie, že *„nemá spravodlivý proces“*.

Obhajca sťažovateľa v sťažnosti podanej predsedovi okresného súdu 3. marca 2011 okrem iného uviedol, že *„sťažnosť z 12. 1. 2011 na č. l. 2332, ktorú podľa jej obsahu a v súvislosti so sťažnosťou zo 4. 1. 2011 treba posudzovať ako dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. 12. 2010, sp. zn. 4 Tos 97/10-2320, v ktorej tvrdí, že trvá na námietke porušení práva zákonného sudcu a na námietke zaujatosti senátu“*.

Podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku sa podanie posudzuje vždy podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené.

Okresný súd v súlade s § 62 ods. 1 Trestného poriadku vyhodnotil prvé podanie sťažovateľa ako sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu zo 16. decembra 2010, ktorým bolo rozhodnuté, že predseda senátu nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa, a predložil ho aj krajskému súdu, ktorý ho však vrátil bez rozhodnutia, pretože o tejto sťažnosti už bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 97/2010 z 29. decembra 2010. Druhé podanie sťažovateľa nebolo možné podľa jeho obsahu, tak ako to navrhol jeho obhajca v sťažnosti na prietahy v konaní z 3. marca 2011, vyhodnotiť ako dovolanie v zmysle § 368 a nasl. Trestného poriadku, ktoré možno podať len v prípade, ak vec bola právoplatne skončená.

Z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že za rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), sa považuje

1. rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol mu uložený trest, resp. ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania;
2. rozsudok, ktorým bol obvinený oslobodený spod obžaloby;
3. uznesenie o zastavení trestného stíhania;
4. uznesenie o postúpení veci inému orgánu;
5. uznesenie o uložení ochranného opatrenia;
6. uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania;
7. uznesenie o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania;
8. rozsudok o schválení dohody o vine a treste v rozsahu uvedenom v § 334 ods. 4 Trestného poriadku;
9. rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok proti rozsudku alebo uzneseniu uvedenému pod bodom 1 až 7.

Vzhľadom na uvedené neprichádzala vo vzťahu k podaniam sťažovateľa zo 4. januára 2011 v spojení s podaním z 12. januára 2011 do úvahy aplikácia § 368 ods. 1 Trestného poriadku. Ani podľa obsahu týchto podaní nebolo možné posudzovať ich ako dovolanie v zmysle § 368 ods. 1 Trestného poriadku, a preto okresný súd nijako nepochybil, ak nepostupoval podľa § 376 Trestného poriadku a nepredložil ich dovolaciemu súdu.

2.2 K podaniu sťažovateľa z 31. januára 2011

Sťažovateľ považuje postup okresného súdu spočívajúci v tom, že sa nezaoberal jeho podaním z 31. januára 2011 označeným ako „*sťažnosť obžalovaného... pre nečinnosť súdu podľa § 55 trestného poriadku*“ a len ho založil do trestného spisu, za odňatie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a tým za porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa § 55 Trestného poriadku pri vykonávaní úkonov trestného konania musia orgány činné v trestnom konaní, súd a osoby príslušné vykonávať úkony trestného konania zaobchádzať s osobami zúčastnenými na úkone tak, ako to vyžaduje účel trestného konania;

vždy sa musí rešpektovať ich dôstojnosť a ich ústavou zaručené základné práva a slobody (ods. 1). Úkony vykonávajú orgány činné v trestnom konaní a súd zásadne v čase medzi 7.00 h a 20.00 h a v úradných miestnostiach. V odôvodnených prípadoch môžu byť úkony vykonané aj mimo úradných miestností a mimo uvedeného času (ods. 2).

Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priesťahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priesťahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

Ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej obdržaní a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť (§ 55 ods. 4 Trestného poriadku).

O sťažnosti pre nečinnosť uvedenej v odseku 3 musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak

- a) zo strany súdu nedošlo k priesťahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne,
- b) je sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu (§ 55 ods. 5 Trestného poriadku).

Proti rozhodnutiu podľa odseku 5 sťažnosť nie je prípustná (§ 55 ods. 6 Trestného poriadku).

Citovaný § 55 Trestného poriadku obsahuje v odseku 1 a 2 všeobecné formulácie, ako majú orgány činné v trestnom konaní (prokurátor, policajti a súd), ako aj ďalšie príslušné osoby vykonávať úkony trestného konania.

Ako už bolo uvedené, podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku môže ktorákoľvek zo strán podať sťažnosť pre nečinnosť, teda na prietahy v súdnom konaní, ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave prejednaní veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo pri vyhotovovaní súdneho rozhodnutia.

Obhajca sťažovateľa síce označil podanie z 31. januára 2011 ako „*sťažnosť obžalovaného... pre nečinnosť súdu podľa § 55 trestného poriadku*“, avšak v jeho odôvodnení iba vyjadril nesúhlas so spôsobom vedenia pojednávania v jeho trestnej veci. Taktiež sa v ňom vyjadril k spôsobu vykonávania dokazovania pred okresným súdom, keď namietal, že okresný súd sa vôbec nezaoberal jeho 12-bodovým návrhom na doplnenie dokazovania z 24. septembra 2009. V závere žiadal, aby krajský súd podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku určil okresnému súdu „*primeranú lehotu na uskutočnenie namietaných úkonov*“, teda na doplnenie dokazovania v zmysle jeho 12-bodového návrhu na doplnenie dokazovania z 24. septembra 2009.

Okresný súd v súlade s § 62 ods. 1 Trestného poriadku vyhodnotil podanie sťažovateľa z 31. januára 2011 podľa jeho obsahu, a nie podľa jeho označenia. Keďže nešlo o prípady predpokladané v § 55 ods. 3 Trestného poriadku (nečinnosť v príprave prerokovania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo pri vyhotovovaní súdneho rozhodnutia), ale bol v ňom vyjadrený názor sťažovateľa, resp. jeho obhajcu na priebeh dokazovania, ako také ho založil bez ďalšieho do trestného spisu. Podľa názoru ústavného súdu preto nebolo povinnosťou okresného súdu postupovať v zmysle § 55 ods. 3 a 4 Trestného poriadku.

Navyše, sťažovateľ bude mať možnosť svoje námietky k priebehu dokazovania pred okresným súdom uplatniť v rámci riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Trestného poriadku.

Z dôvodu nedostatku vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom okresného súdu (vo vzťahu k obom podaniam sťažovateľa) a základnými právami podľa

čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009 a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009

Z obsahu sťažnosti nie je zrejmé, čo sťažovateľ považuje za porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009, ako aj základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009. V odôvodnení sťažnosti nijako neargumentuje, ako malo dôjsť postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2009 k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, len v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petite) žiada, aby ústavný súd rozhodol okrem iného aj o porušení označeného základného práva.

Článok 46 ods. 2 ústavy zakotvuje inštitút súdneho preskúmania ako pravidla vtedy, ak niekto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy. Každý, kto sa cíti byť ukrátený na svojich právach takýmto rozhodnutím, má možnosť obrátiť sa na (nezávislý a nestranný) súd a vyvolať tak konanie, v ktorom správny orgán bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, kto žalobu podal.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že čl. 46 ods. 2 ústavy je na konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 25 C 70/2004, v ktorom sa nerozhoduje vo veci sťažovateľa podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. podľa ustanovení upravujúcich správne súdnictvo, zjavne neaplikovateľný. Z toho dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, a to pre neexistenciu priamej súvislosti medzi namietanými skutočnosťami a základným právom, porušenie ktorého sťažovateľ namietal (napr. I. ÚS 44/03, IV. ÚS 172/05, IV. ÚS 88/08).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009 ústavný súd uvádza, že argumentácia v sťažnosti je zameraná iba na odôvodnenie namietaného porušenia v sťažnosti označených práv sťažovateľa postupom okresného súdu v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 75/2008, avšak v petite sťažnosti sťažovateľ bez akéhokoľvek vysvetlenia žiada aj o vyslovenie porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 462/2009 [konanie o neplatnosť právneho úkonu – opatrenia prokurátora Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) o určení výnimky na konanie prokurátora krajskej prokuratúry v konaní na súde prvého stupňa, kde navrhovateľom je sťažovateľ a odporcom je krajská prokuratúra a JUDr. Gabriel Huszár].

Navyše, konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 18 C 462/2009 už bolo podľa informácií získaných ústavným súdom právoplatne skončené 4. augusta 2010 rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 1 Co 134/2010 zo 7. júla 2010, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu vo výroku o zastavení konania a vo výroku o postúpení veci Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky bolo zrušené. Dovolanie sťažovateľa podané 11. augusta 2010 bolo rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 235/2010 zo 7. apríla 2011 odmietnuté.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, pričom je potrebné ich konkretizovať nielen právne označením článkov ústavy alebo inej medzinárodnej zmluvy, ale aj skutkovo.

Pretože, ako už bolo uvedené, sťažovateľ okrem toho, že v petite sťažnosti žiada aj o vyslovenie porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009, namietané porušenie tohto základného práva ničím neodôvodnil, a nepreukázal tak ani existenciu príčinnej súvislosti medzi postupom okresného súdu a namietaným porušením označeného základného práva.

Podľa ústavného súdu má nedostatok odôvodnenia významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu.

Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, príp. inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.). Vznesenie takýchto námietok vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009 podanie sťažovateľa neobsahuje.

Subjektívny názor sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k jeho porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Sťažnosť neobsahuje v tejto časti (teda vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009) kvalifikované odôvodnenie, a preto nespĺňa ani podstatnú zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ je zastúpený advokátom. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti (vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 462/2009) odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez ďalšieho právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi obsiahnutými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011